

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

ВІЙСЬКОВО - ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

**Старший викладач
кафедри підготовки офіцерів запасу
ЗМІЇВСЬКИЙ ГЕННАДІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ**

Лекція №4

«Механізований взвод при розташуванні на місці та у сторожовій охороні»

Навчальні

питання:

1. Механізований взвод при розташуванні на місці.
2. Механізований взвод у сторожовій охороні.

Розташування підрозділів у вихідному районі, районах зосередження, очікування і відпочинку, базовому таборі прийнято називати **розташуванням на місці**.

У **вихідному районі** взвод розташовується при підготовці оборони в умовах відсутності зіткнення з противником, наступу з висуванням із глибини (з ходу) на противника, який обороняється, маршу.

У **районі зосередження** взвод прибуває після переміщення. В цьому районі проводиться обслуговування озброєння і бойової техніки, а також підготовка взводу до майбутніх бойових дій.

У **районі очікування** механізований (танковий) взвод може знаходитися перед завантаженням (посадкою) на залізничний (водний) транспорт, а механізований взвод, крім того, перед десантуванням.

У ході маршу на велику відстань у кінці добового переходу взвод, зазвичай, зупиняється на **нічний або денний відпочинок** з метою підтримання особового складу, озброєння і бойової техніки у готовності до майбутніх дій.

У ході збройних конфліктів підрозділи при діях в районах відповідальності можуть перебувати в **базових таборах**.

Таким чином, **метою розташування на місці** може бути:

- завершення заходів щодо приведення підрозділу в бойову готовність;
- підготовка його до бою;
- відновлення боєздатності;
- відпочинок особового складу;
- поповнення запасів матеріальних засобів;
- обслуговування озброєння та військової техніки, відновлення бойової готовності;
- бойове залагодження підрозділів;
- інше.

1. Механізований взвод при розташуванні на місці

Розташування на місці – організоване розміщення підрозділів у:

- районі зосередження;
- вихідному районі;
- районі очікування;
- районі відпочинку;
- базовому районі (таборі);
- Інших визначених районах

з метою підготовки до бою (дій) або відновлення боєздатності після бою.

Взвод (відділення, танк) розташовується на місці, як правило, у складі роти (взводу).

Вимоги до місця розташування взводу

Місце розташування взводу (відділення, танка) **повинне забезпечувати:**

- розосереджене і приховане розміщення ОВТ;
- зручні умови розміщення і відпочинку особового складу;
- захист від засобів ураження і розвідки противника;
- проведення маневру підрозділом.

При виборі місця розташування звичайно враховується маршрут майбутнього висування. Машини розташовуються уздовж дороги у бік майбутнього руху “ялинкою”. У цьому випадку з одержанням команди (сигналу) на початок руху взводу буде потрібно затратити мінімальний час для швидкої побудови в похідний порядок.

За досвідом АТО: Для захисту від ураження систем РСЗВ, доцільно використовувати зворотні схили крутих пагорбів, терикони, високі будівлі, яри.

Порядок розташування

взводу на місці

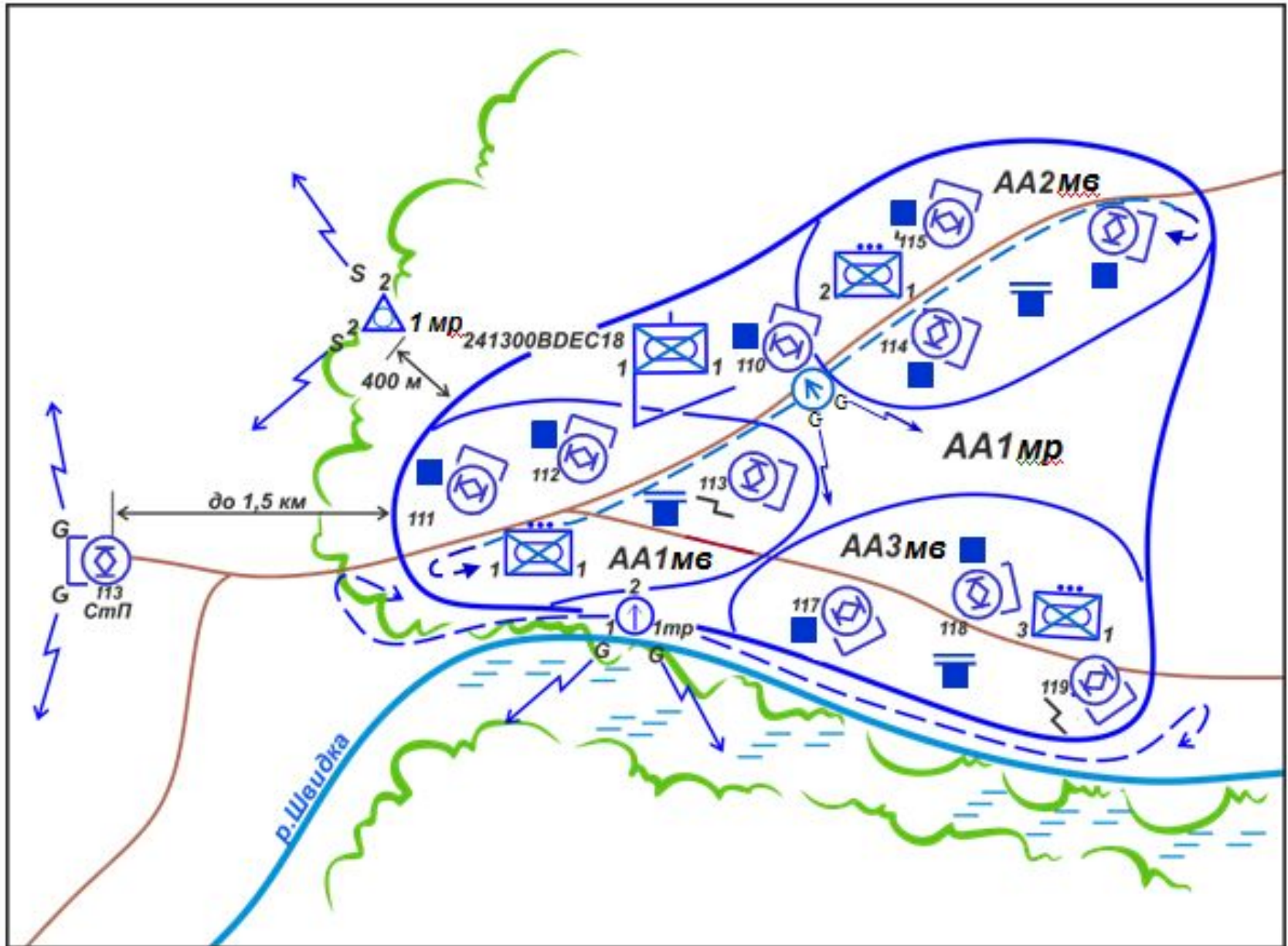
Зазвичай, взвод розміщується вздовж маршрутів висування, використовуючи захисні і маскуючі властивості місцевості, в постійній готовності до відбиття нападу наземного і повітряного противника, знищення його диверсійно-розвідувальних груп.

БМП (БТР), танки розташовуються в місцях, які вказуються командиром взводу, під кронами дерев, у ярах, у радіолокаційній тіні від місцевих предметів на відстані **до 100 м** один від одного, а на відкритій місцевості та в умовах загрози застосування противником ВТЗ – **до 200 м** і маскуються штатними маскувальними засобами і місцевими матеріалами. При розташуванні на місці на тривалий термін для БМП (БТР), танків обладнуються окопи та укриття.

Особовий склад розміщується поблизу своїх машин. Для нього відриваються щілини, а за наявності часу влаштовуються перекриті щілини або бліндажі.

Розташування мв у складі мр

Місця розміщення особового складу і розташування бойової техніки ретельно маскуються, очищаються від хмизу, сухої трави та інших легкозапалювальних матеріалів. Поблизу БМП (БТР), танків обладнуються хибні об'єкти (встановлюються теплові пастки).

Особовому складу забороняється розпалювати багаття, кидати недопалки, залишати рештки їжі, пересуватися без дозволу командира взводу. Пересування у районі розташування, у разі потреби, здійснюється тільки за встановленими командиром взводу напрямками.

Відпочинок і обігрів особового складу організовують у складі підрозділів у наметах (бліндажах), пунктах обігріву, укриттях із солдатських плащ-наметів, тентів бойових машин, також використовуються спальні мішки і ковдри. В умовах суворої зими або тривалої непогоди взвод (відділення, екіпаж танка) може розміщуватися у населеному пункті.

Охорона підрозділів

У кожному підрозділі організовується **безпосередня охорона**, яка здійснюється спостерігачами, у нічний час секретами і добовим нарядом. Для відбиття нападу противника призначаються чергові вогневі засоби.

Рішенням старшого командира взвод може бути призначений **черговим підрозділом батальйону**. При цьому він розташовується у складі своєї роти або поблизу КСП батальйону. Крім того, взвод може призначатися в **сторожову заставу**, а відділення (танк) – в **сторожовий пост**.

Робота командира взводу з організації розташування взводу на місці

Порядок роботи командира взводу з організації розташування взводу на місці

У ході роботи з **організації розташування на місці** командир взводу з отриманням завдання:

- усвідомлює його;
- оцінює обстановку;
- приймає рішення;
- віддає бойовий наказ;
- організовує взаємодію, управління, бойове забезпечення та виконання заходів інших видів забезпечення;
- керує розташуванням взводу на місці.

Усвідомлення завдання

Під час **усвідомленні завдання** він повинен **зрозуміти**:

- у якому районі розташовується рота і місце розміщення в ньому взводу;
- обсяг і терміни інженерного обладнання місця розташування;
- порядок охорони, які органи безпосередньої і сторожової охорони виділяються від взводу;
- до яких дій бути готовим.

Оцінювання обстановки

У ході оцінювання обстановки він вивчає:

- віддалення **противника** і можливий характер його дій, можливості щодо ведення розвідки, повітряного нападу і дистанційного мінування, вірогідні напрямки дій його ДРГ, літаків і вертольотів;

- можливості **взводу та доданих підрозділів** щодо обладнання і охорони місця розташування;

- характер, захисні і маскувальні властивості **місцевості**, її прохідність;

- умови спостереження, ведення вогню, здійснення маневру, виконання інженерних робіт;

- місце розташування сусідніх підрозділів і умови взаємодії з ними.

Прийняття рішення

Приймаючи рішення командир взводу визначає:

- спосіб дій при розташування на місці;

- завдання щодо здійснення охорони і відбиття нападу противника.

У **способі дій** він встановлює:

- на чому зосередити основні зусилля;

- порядок розміщення взводу у визначеному місці, місця розташування бойових машин і особового складу;

- порядок дій під час нападу противника, який маневр застосувати;

- заходи щодо введення противника в оману.

Постановка бойових завдань

Під час **постановки бойових завдань** військовослужбовцям він вказує:

- місця їх розташування, місця обладнання окопів, укриттів для техніки і озброєння, щілин (бліндажів) для особового складу;

- порядок здійснення охорони і дій у разі нападу противника, спостереження за наземним і повітряним противником, сигналами командира роти;

- обсяг і терміни інженерного обладнання.

Прийняте рішення командир взводу оформлює **на робочій карті та складає схему розміщення взвод на місці.**

Організація взаємодії і управління

Під час **організації взаємодії**
і управління командир взводу:

- **узгоджує** дії особового складу з підрозділами охорони і сусідами під час зайняття місця розташування, здійснення інженерного обладнання, відбиття нападу противника і виходу взводу з місця розташування;

- **вказує** місце розгортання КСП;

- **вказує** порядок користування засобами зв'язку;

- **доводить** сигнали оповіщення, управління, взаємодії і порядок дій за ними.

Організація розвідки і охорони

Для **ведення розвідки** командир взводу призначає спостерігачів, які розміщуються у взводі – на КСП взводу, у відділенні – у визначеному місці, як правило, біля окопу бойової машини, та вказує їм порядок спостереження за місцевістю, наземним і повітряним противником, а також за сигналами старшого командира. Для здійснення **безпосередньої охорони** з метою відбиття нападу противника призначаються чергові вогневі засоби.

Під час інженерного обладнання місця розташування взводу у першу чергу обладнуються укриття (окопи) для БМП (БТР), танків, а у разі розташування взводу на напрямку імовірних дій наземного противника влаштовуються інженерні загородження; у другу чергу – щілини, перекриті щілини, бліндажі (сховища) для особового складу; надалі (за наявності часу) фортифікаційне обладнання районів удосконалюється.

Під обслуговуванн ОВТ в першу чергу поповнюється боєприпасами і дозаправляється паливом техніка, після чого здійснюється перевірка озброєння, механізмів і приладів, їх вивірка і регулювання, усунення виявлених несправностей.

2. Механізований взвод у сторожовій охороні

Сторожова охорона організовується із завданням:

- недопущення проникнення розвідки противника до підрозділів, які охороняються;
- завчасного виявлення наземного противника і попередження про нього;
- оборони вказаного рубежу (позиції) в разі його нападу.

Вона організовується навколо району розташування підрозділів і повинна перехоплювати всі основні дороги і підступи до нього.

Взвод може діяти в якості **сторожової застави** від сторожового загону або від основних сил батальйону (роти), а також у складі роти, призначеної в **сторожовий загін (заставу)**

Відділення (танк) – в якості **сторожового поста** від сторожового загону (застави) або від основних сил батальйону (роти), а також у складі взводу, призначеного в **сторожову заставу**

Організація сторожової застави

Сторожові застави виставляються на найнебезпечніших напрямках дій противника.

Для дій в якості сторожової застави взводу вказується **смуга охорони і рубіж оборони**. **Ширина** смуги охорони може бути **до 2 км**.

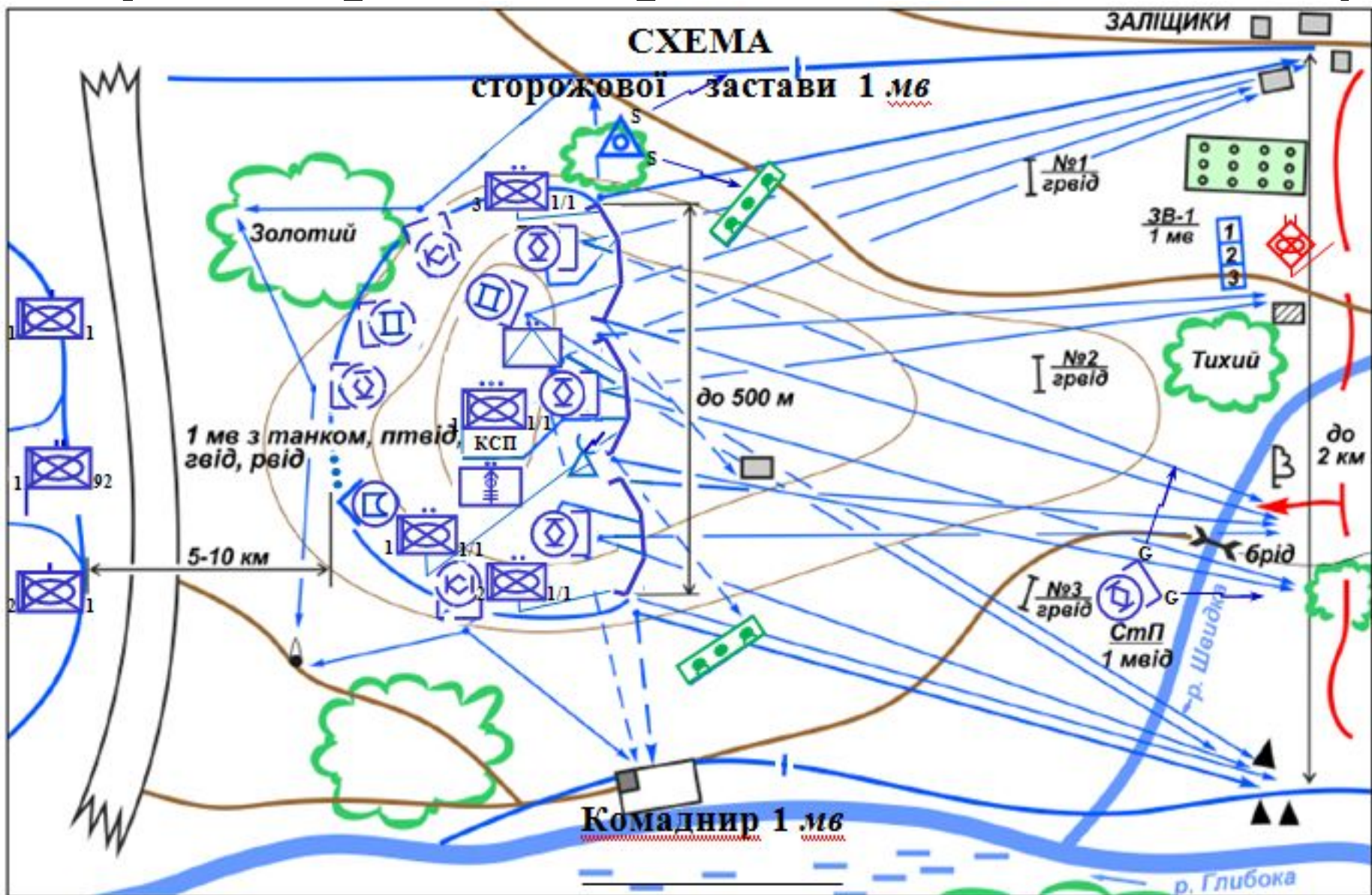
Віддалення рубежу оборони сторожової застави від підрозділів, які охороняються, повинно забезпечувати проведення маневру, організований вступ у бій, можливість вогневої підтримки бою сторожової застави і залежно від складу може бути **5-15 км**.

Для **посилення сторожової застави** взводу зазвичай виділяються танк, один-два розрахунки автоматичних гранатометів, ПТРК, вогнеметники, переносна станція наземної розвідки та інші сили і засоби в залежності від умов обстановки і завдання.

На **рубежі оборони** застава обладнує **основну, а при наявності часу і запасні позиції до 500 м** по фронту кожна. Вся смуга охорони перед позицією взводу повинна перекриватись вогнем. Проміжки між позиціями відділень і фланги прикриваються вогнем і мінно-вибуховими загородженнями.

Посилений мв, призначений в сторожову заставу на основній позиції

Бойовий порядок сторожової застави

Бойовий порядок механізованого взводу у сторожовій заставі залежно від поставленого завдання та умов місцевості, як правило, складається з:

- бойових порядків механізованих відділень;
- групи управління і вогневої підтримки;
- засобів посилення, які залишаються в безпосередньому підпорядкуванні командира взводу.

Для своєчасного виявлення противника на позиції кожного відділення (танка) безперервно ведеться **спостереження**. У нічний час і в інших умовах обмеженої видимості у взводі організовується **підслуховування** і ведеться спостереження із використанням приладів нічного бачення. На шляхах імовірного руху ДРС (НЗФ) встановлюють сигнальні міни та розвідувально-сигналізаційна апаратура. Проміжки між позиціями відділень і фланги прикриваються вогнем і мінно-вибуховими загородженнями.

Секрети і сторожовий пост

На прихованих підступах до позиції сторожової застави на віддаленні **до 400 м** від неї можуть виставлятися **секрети**, в окремих випадках – **сторожовий пост** на відстані **до 1500 м**.

Секрет у складі бойової групи (2-3 солдати, один з яких старший) приховано займає та обладнує визначене місце і веде безперервне спостереження за противником та місцевістю. Старший секрету встановлює порядок спостереження і підтримує зв'язок із командиром, який його виставив.

Патрулі і піші дозорні

Для огляду скритих ділянок місцевості, перевірки пильності несення служби сторожовими постами, а також для зв'язку із сусідніми підрозділами сторожової охорони можуть висилатися **піші дозорні**. Для огляду місцевості між позиціями відділень і на відкриті фланги висилаються **патрулі**.

**Робота командира взводу
з організації дій взводу
у сторожовій заставі**

Задачі, що ставляться командирі взводу на дії взводу в сторожовій заставі

В бойовому наказі під час постановки завдань **старший командир вказує сторожовій заставі:**

- склад і засоби посилення;
- смугу охорони;
- позиції та ступінь їх інженерного обладнання ;
- рубіж, до якого вести розвідку;
- порядок дій при відбитті нападу противника;
- порядок ведення вогню по повітряних цілях;
- може вказуватися де виставити сторожові пости, патрульних, секрети і організувати засідки. ↓

↓ Завдання сторожовим заставам (постам), доданим засобам підсилення, а також місця спостережних постів (спостерігачів), постів (пунктів) позначення **уточнюються** **безпосередньо на місцевості під час рекогносцировки.**

При організації **взаємодії** старший командир:

□ дає вказівки щодо:

- всебічного забезпечення бою;
- захисту від високоточної зброї;

□ визначає порядок підтримання зв'язку з підрозділами;

□ командирам сторожових застав і підрозділів, призначених для ведення розвідки, окрім того, повідомляє відгук.

Порядок роботи командира взводу по організації дій взводу у сторожовій заставі

Командир взводу, що призначений у сторожову заставу, отримавши завдання:

- з'ясовує його;
- оцінює обстановку;
- приймає рішення по карті;
- здійснює підготовку взводу до виконання поставленого завдання;
- у призначений час виводить взвод на зазначений рубіж;
- організує спостереження;
- проводить рекогносцировку;
- уточнює рішення на дії в сторожовій заставі;
- віддає бойовий наказ;
- організовує:
  - систему вогню;
  - взаємодію;
  - управління;
  - інженерне обладнання позицій.

Порядок роботи командира взводу по організації дій взводу у сторожовій заставі **подібний порядку роботи при організації оборони взводу в умовах відсутності зіткнення з противником.**

Під час **з'ясування отриманого завдання**, командир взводу повинен:

- зрозуміти завдання батальйону (роти) і взводу;
- порядок дій командира батальйону (роти) в інтересах сторожової застави;
- завдання сусідніх застав і порядок взаємодії з ними;
- час зайняття опорного пункту;
- час готовності системи вогню.

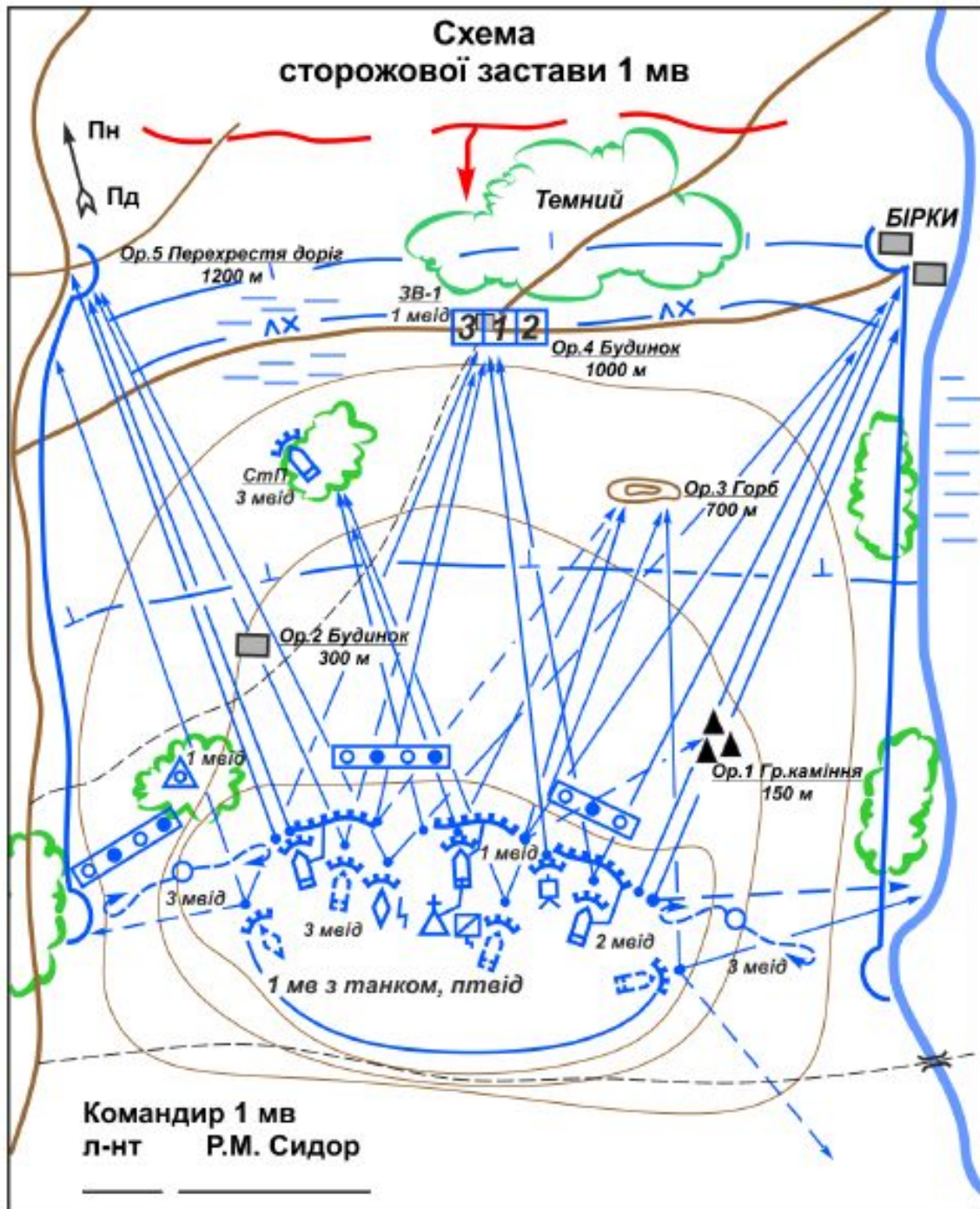
Оцінюючи обстановку, командир взводу ретельно оцінює можливий характер дій противника і вплив місцевості на виконання завдань сторожової охорони.

У рішенні командир взводу визначає:

- напрямок зосередження основних зусиль і райони місцевості, від утримання яких залежить виконання бойового завдання сторожової застави;
- **способи знищення розвідувальних підрозділів противника, тактичних повітряних десантів, диверсійно-розвідувальних груп і збройних формувань з визначенням порядку їх вогневого ураження та дій окремих елементів бойового порядку сторожової застави і підтримуючих засобів;**
- заходи щодо введення противника в оману;
- бойовий порядок сторожової застави;
- завдання відділенням (танкам), доданим підрозділам та вогневим засобам;
- організацію управління.

На схемі вказуються:

- орієнтири, їх номери, найменування і відстані до них;
- положення противника;
- позиція та смуга охорони взводу;
- позиції охорони відділень, їхні смуги вогню та додаткові сектори обстрілу;
- основні та запасні вогневі позиції БМП (БТР), танків їхні основні та додаткові сектори обстрілу з кожної позиції;
- ділянки зосередженого вогню взводу;
- рубежі відкриття вогню з танків, БМП (БТР), стрілецької зброї;
- місця сторожових постів, секретів, маршрути патрулів (дозорних);
- загородження та фортифікаційні споруди;
- місце командно-спостережного пункту взводу.

У бойовому наказі командир взводу вказує:

- у першому пункті – відомості про противника;
- у другому пункті – склад, завдання сторожової застави, сусідніх органів охорони і пропуск;
- у третьому пункті – після слова “**наказую**” ставляться завдання відділенням (танкам), патрулям, секретам, сторожовому посту;
- у четвертому пункті – час зайняття опорного пункту, готовність системи вогню, черговість і терміни інженерного обладнання позицій, порядок оповіщення, управління, взаємодії і дії за ними;
- у п'ятому пункті – своє місце і заступника. ↓

↓ У третьому пункті під час постановки завдань командир механізованого взводу вказує:

- завдання;
- позиції відділення, їх смуги вогню і додаткові сектори обстрілу;
- основні і запасні вогневі позиції БМП (БТР), їх основні і додаткові сектори обстрілу з кожної позиції;
- патрулям – маршрут руху, завдання, порядок несення служби, дій у разі виявлення противника і пропуск;
- секретам – склад, завдання, місце, порядок несення служби, підтримання зв'язку і пропуск;
- сторожовому посту – склад, завдання, місце обладнання позицій, вогневі позиції БМП (БТР, танків) на них, основні і додаткові сектори обстрілу з кожної, порядок відходу.

Організовуючи **взаємодію**, командир взводу вказує:

- порядок несення служби;
- кількість чергових вогневих засобів і спостерігачів;
- черговість несення служби і відпочинку;
- порядок пропуску через позицію;
- що звертати особливу увагу;
- порядок дій у разі нападу противника;
- сигнали оповіщення, управління і взаємодії, порядок дій за ними;
- пропуск (відгук).

Під час організації управління командир взводу уточнює (доводить) радіовідомості і порядок користування радіо- і сигнальними засобами зв'язку, вказує місце розташування командно-спостережного пункту взводу.

Особливі обов'язки командира сторожової застави

Командир взводу, призначеного у сторожову заставу, **повинен:**

- організувати пильне несення служби;
- особисто виставляти сторожові пости і секрети;
- установити порядок відпочинку особового складу;
- забезпечити постійну бойову готовність сторожової застави;
- якщо застава виставляється вночі, командир взводу зобов'язаний на світанку обійти підрозділ, унести необхідні зміни в розташування та уточнити завдання.